

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

J.nr. 2022-6046
Ref.
Den 21. april 2023

Høringsnotat til ny husdyrgodkendelsesbekendtgørelse

Udkast til bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) har været i offentlig høring i perioden fra den 3. oktober til den 1. november 2022

Miljøministeriet har modtaget høringssvar fra Haderslev Kommune, Kolding Kommune, Danske Svineproducenter, Brønderslev Kommune, Økologisk Landsforening, Vesthimmerlands Kommune, Økologisk Landsforening, Landbrug & Fødevarer og Kommunernes Landsforening (KL).

Forbrugerrådet Tænk og Foreningen af Rådgivende Ingeniører har angivet, at de ikke har bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet.

Derudover har Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) afgivet høringssvar til høringssudkastet.

Bemærkningerne er gengivet i al væsentlighed i det følgende sammen med Miljøministeriets kommentarer hertil. De givne høringssvar er endvidere tilgængelige på Høringsportalen.

Herudover bemærkes, at Miljøministeriet har udarbejdet en miljørapport af de foreslåede ændringer af bekendtgørelsen i overensstemmelse med miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1. Udkast til Miljørapporten har været i høring hos de berørte myndigheder fra den 4. oktober til den 1. november 2022. Den endelige Miljørapport er offentliggjort på Høringsportalen den 1. maj 2023.

Indhold

1.	Bemærkninger til de enkelte forslag til ændringer	3
1.1.	Tilføjelse af henvisning til naturtypebekendtgørelsen i definitionen af kategori 2-natur og kategori 3- natur.....	3
1.2.	Generelle bemærkninger til den foreslåede ordning vedr. hyppig udslusning, jf. §§ 34-35	4
1.2.1.	Den foreslåede model for hyppig udslusning	4
1.2.2.	Undtagelser for anlæg, der driftsmæssigt afviger fra de traditionelle produktionsstalde	6
1.2.3.	Undtagelse for staldafsnit til svin med staldforsuring eller økologisk erklæring i § 36	7
1.2.4.	Dispensation efter reglen i § 37.....	7
1.2.5.	Krav om logbog efter § 38.....	8
1.2.6.	Dokumentation af klimaeffekter i de nationale opgørelser	10
1.3.	Ændring af definitionen af produktionsareal for fritgående æglæggende høns.	11
2.	Øvrige bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet	12
2.1.	Etablering af fortank.....	12
2.2.	Kategori 1-natur	13
2.3.	Teltoverdækning af eksisterende gylletanke	13
3.	Økonomiske konsekvenser for kommunerne.....	13
4.	Administrative konsekvenser m.m.	14

1. Bemærkninger til de enkelte forslag til ændringer

1.1. Tilføjelse af henvisning til naturtypebekendtgørelsen i definitionen af kategori 2-natur og kategori 3- natur.

Brønderslev Kommune bemærker, at der ikke har været mulighed for, at se den foreslåede § 3 a i bekendtgørelsen om beskyttede naturtyper. Brønderslev Kommune mener derfor ikke, det er muligt at forholde sig til den påtænkte ændring og foreslår, at Miljøministeriet venter med at lade § 2, nr. 2 og 3 træde i kraft, indtil Brønderslev Kommune får oplyst ordlyden af § 3 a, i bekendtgørelse om beskyttede naturtyper.

KL hilser velkommen, at der foretages en ny afgrænsning af § 3 i naturbeskyttelsesloven i forhold til lavbundsarealer, som udtages med henblik på reduktion af klimagasser, og bemærker at den ændrede afgrænsning kan være med til at understøtte en hurtig og effektiv udtagningsindsats. KL oplyser dog, at idet Miljøministeriet ikke samtidig med udkast til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen har fremsendt udkast til formulering i naturtypebekendtgørelsen, er det ikke muligt for kommunerne at vurdere, hvilke konsekvenser tiltaget reelt får i forhold til husdyrgodkendelserne, herunder hvordan det skal administreres, samt hvordan sagsbehandling og registrering af områder, der er undtaget skal forløbe fremadrettet.

KL bemærker endvidere, at det i høringsbrevet nævnes, at naturtyper som søer og ferske enge vil være undtaget fra kategori 2 og 3. KL mener ikke, at disse typer er omfattet af kategori 2- og 3-natur, men at de udelukkende reguleres af § 3 i naturbeskyttelsesloven, hvor påvirkningen af søer og ferske enge i dag undergår en konkret vurdering. KL bemærker desuden i den forbindelse, at det for de våde naturtyper, kan være vanskeligt at afgøre, om naturtypen er påvirket af kvælstof fra luften eller fra overfladevand.

KL bemærker herudover, at det i høringsmaterialet ikke er redegjort for, hvorfor kravet indføres i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. KL spørger ind til, om det ikke vil være mere hensigtsmæssigt, at samle reguleringen af undtagelser i naturbeskyttelsesloven og naturtypebekendtgørelsen.

Derudover har KL en række tekniske og indholdsmæssige bemærkninger til den nye afgrænsning af naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljøministeriet bemærker, at naturtypebekendtgørelsen efterfølgende har været i separat høring, hvor høringsparterne har haft mulighed for at kommentere på det nærmere indhold af ændringerne i naturtypebekendtgørelsen, herunder de tekniske og indholdsmæssige bemærkninger, som KL har fremført. Her har det også været muligt at se de to regelsæt i sammenhæng. Hvad angår KL's kommentar om søer og ferske enge bemærkes det, at det ikke er korrekt, at det i høringsbrevet skulle være oplyst, at søer og strandenge indgår i kat.-2- og 3-natur og fremover undtages. Oplysningen i høringsbrevet om bl.a. søer og strandenge er alene en omtale af den nye § 3 a, som efterfølgende er blevet ændret til § 4, i naturtypebekendtgørelsen, hvor disse naturtyper nævnes. Der lægges med forslaget til ændring af definitionen af kat.-2- og kat.-3 ikke op til at ændre, hvilke naturtyper, der omfattes af disse kategorier.

Til bemærkningen fra KL om valg af reguleringsmodel skal Miljøministeriet bemærke, at forslaget følger det, der har været fremlagt i det udvalgsarbejde, der har kørt i relation til naturtypebekendtgørelsen, hvori KL har deltaget.

1.2. Generelle bemærkninger til den foreslåede ordning vedr. hyppig udslusning, jf. §§ 34-35

1.2.1. Den foreslåede model for hyppig udslusning

KL bemærker, at den foreslåede implementering af kravene om hyppig udslusning forekommer kompliceret og svær at administrere i en tilsynssituation. Det gælder f.eks. for smågrise, hvor det foreslåede krav om hyppig udslusning afhænger af smågrisenes alder og gulvtypen. KL bemærker endvidere at kompleksiteten har medført, at der er foreslået undtagelser fra det generelle krav. KL foreslår derfor, at i stedet for at basere kravet på grisenes alder, kunne man basere det på baggrunden for kravet nemlig, at det er muligt at sluse ud, når der er 10 cm gylle i kanalerne. Dette vil kunne kontrolleres fysisk ved tilsyn, og der vil ikke være behov for undtagelser fra det generelle krav.

Landbrug & Fødevarer bemærker ligeledes, at det er essentielt for implementeringen af kravet om hyppig udslusning, at tiltaget kan gennemføres smidigt og uden, at landmanden tvinges til at ansøge om ny miljøgodkendelse eller på anden måde skal igennem anden administrativ tung proces, bl.a. hvis hyppig udslusning ikke kan gennemføres eller giver anledning til yderligere krav grundet omkringliggende barrierer, herunder i forbindelse med etablering af en ny fortank.

Landbrug & Fødevarer er derudover overordnet meget bekymrede over den detailregulering, der sker med de nye krav om hyppig udslusning. Landbrug & Fødevarer finder det uhensigtsmæssigt, at Miljøministeriet indfører meget præcise og konkrete instrukser for landmandens driftspraksis vedrørende udslusningsregler for gylle uden, at det i alle situationer er dokumenteret, at disse driftsregler reelt fungerer i praksis. Landbrug & Fødevarer formoder at kravene for hyppig udslusning vil udløse behov for hurtige og mange ændringer af bekendtgørelsen, så reglerne kan fungere i praksis. Som et eksempel fremhæver Landbrug & Fødevarer, at det fremgår af et notat udarbejdet af Aarhus Universitet, at der som minimum skal være en gyllehøje svarende til ca. 10 cm for at kunne opnå en tilfredsstillende vakuumsudslusning af gylle. Der er tale om en ekspertvurdering og ikke, at der er gennemført test og forsøg som dokumentation for denne antagelse, samt lavet vurderinger af om tiltaget fungerer i den daglige praksis i stalden. Landbrug & Fødevarer anfører herved, at der er usikkerhed om en gyllehøje på ca. 10 cm er tilstrækkelig i alle situationer, idet en tilfredsstillende tilstrømning af gylle hen imod udslusningshullet bl.a. afhænger af afstand fra fjerneste hjørne og hen til udslusningshullet, gyllens tørstofindhold (som kan variere meget og som bl.a. afhænger af om foder tildeles som tør- eller vådfoder), om der anvendes halm som rode- og beskæftigelsesmateriale, samt hvor meget vaske- og overbrusningsvand der anvendes.

Landbrug & Fødevarer oplyser endvidere, at SEGES Innovation vurderer, at der for smågrise er behov for en gyllehøjde på 15 cm eller højere før udslusningen generelt kan fungere i praksis. I øvrigt har smågrise en typisk opholdstid i smågrise-stalden på ca. 7½ uge, hvilket skal indgå i vurderingen af driftsreglerne.

Landbrug & Fødevarer opfordrer til dialog med erhvervet angående en række aspekter, inden den endelige udformning af de detaljerede regler om hyppig udslusning træder i kraft.

Danske Svineproducenter har en række bemærkninger til navnlig reglerne i §§ 34-35, herunder afgrænsningen af undtagelserne ift. hyppig udslusning hver syvende dag.

Brønderslev Kommune bemærker, at reglerne i de foreslåede § 34-38 er nye for både dem og landmændene og kan resultere i mange spørgsmål og stor utilfredshed ved håndhævelse af reglerne.

Brønderslev Kommune opfordrer derfor Miljøministeriet til at udarbejde en uddybende vejledning i husdyrvejledningen for bestemmelserne i § 34-38, og udstede denne inden eller sammentidlig med, at bekendtgørelsen træder i kraft. Brønderslev Kommune påpeger, at dette især er vigtigt i forhold til, hvad der skal til, samt muligheden for, at meddele dispensation efter den foreslåede § 37 og i forhold til kravet om logbogføring i den foreslåede § 38.

Kolding Kommune spørger, om det er en fejl, at der på side 1, punkt 2, i høringsbrevet står ”*Krav om ugentlig udslusning for alle nye svinestalde, bortset fra slagtesvinestalde.*”, nu hvor hyppig udslusning kan lade sig gøre i slagtesvinestalde, og at det derimod kan være svært i smågrisestalde.

I lyset af bemærkninger fra bl.a. Landbrug og Fødevarer, Danske svineproducenter og KL har Miljøministeriet genovervejet den foreslåede ordning i §§ 34-35. Ministeriet er enig i, at det vil være mere hensigtsmæssigt at basere kravet om hyppig udslusning på gyllehøjden, idet ministeriet vurderer, at denne model vil skabe en mere simpel og fleksibel regulering, idet samme reduktionseffekt i øvrigt vil blive sikret.

Ministeriet foreslår på denne baggrund, at bekendtgørelsen justeres således, at der skal udsluses, når gyllehøjden i et staldafsnit er 10 cm. I staldafsnit med varierende gyllehøjde, skal der udsluses når gennemsnitshøjden i staldafsnittet er 10 cm. Modellen vil betyde, at de staldafsnit eller stalde, som ikke opnår en gyllehøjde på 10 cm ikke skal udsluse, før gyllehøjden når 10 cm. Miljøministeriet foreslår herudover, at husdyrbrugene højst skal udsluse hver 7. dag, idet den justerede model ikke skal være mere byrdefuld end den oprindelige. Det betyder dog ikke, at der ikke må udsluses oftere.

I den justerede model skelnes der fortsat mellem staldafsnit til slagtesvin og staldafsnit til øvrige svine typer. Kravet om hyppig udslusning finder således både anvendelse for eksisterende og nye staldafsnit til slagtesvin. Med hensyn til staldafsnit til øvrige svine typer, finder kravet om hyppig udslusning anvendelse ved etablering ændring eller udvidelse af staldafsnit, når der indgives ansøgning herom efter 1. maj 2023. Dette følger (modsætningsvis) af overgangsreglen i § 76. stk. 9. Dette indebærer samtidig, at eksisterende staldafsnit til øvrige dyre typer, der efter den 1. maj 2023 ændres på en måde, som kan sidestilles med etablering (reovering), f.eks. ændringer i gulvprofil m.v, skal overholde kravet om hyppig udslusning.

Den justerede model indebærer, at de oprindeligt foreslåede undtagelser i §§ 34 og 35 kan udelades, idet de ikke er nødvendige i den justerede model, hvor der ikke fokuseres på et antal dage, men på en bestemt gyllehøjde. Dette vil gøre reglerne nemmere at følge og anvende både for husdyrbrugene og kommunerne, hvorved der tages højde for en væsentlig del af høringssvarene.

Til Landbrug & Fødevarers bemærkninger om smågrise bemærkes, at Miljøministeriet fastholder udslusning for smågrisestalde på 10 cm. Miljøministeriet bygger denne beslutning på oplysningerne i notat om ”Effekt af hyppig udslusning af gylle på metanproduktion” (Adamsen et al., 2021). I notatet blev det antaget, at der efter udslusning (tømning) ville stå 3 cm gylle tilbage, og at der skulle være ca. 10 cm gylle før en effektiv udslusning kunne foretages. Kravet om hyppig udslusning i staldafsnit til smågrise gælder kun ved nyetablering, udvidelse eller ændring, og Miljøministeriet vurderer, at det vil være muligt at etablere et udslusningssystem i en ny stald, hvor det er muligt at foretage udslusning ved en gyllehøjde på 10 cm. I staldafsnit godkendt til flere dyre typer, følger kravet om hyppig udslusning dyretypen. For staldafsnit som er godkendt til både smågrise og slagtesvin, vil kravet om hyppig udslusning indtræde, når der er slagtesvin i staldafsnittet, jf. AU’s normtal.

Det bemærkes, at der fortsat er mulighed for at ansøge om dispensation fra kravet om hyppig udslusning, hvis hyppig udslusning ikke er teknisk muligt eller vil være uforholdsmæssigt dyrt i det enkelte tilfælde, jf. afsnittet nedenfor om dispensationsreglen i § 37.

Hvad angår Landbrug & Fødevarers ønske om et møde bemærkes, at Miljøministeriet løbende har afholdt møder med erhvervet, inden reglerne blev endeligt udformet.

Miljøministeriet foreslår på denne baggrund, at reglerne i §§ 34-35, og den dertil hørende overgangsregel i § 76, stk. 9 affattes som følger:

§ 34. *I alle typer staldafsnit til svin på husdyrbrug, undtagen staldafsnit til slagtesvin, skal gylle udsluses fra staldafsnittet, når der er en gyllehøjde på 10 cm, dog oftest hver 7. dag. Udslusning kan ske enten ved manuel eller automatisk udslusning. Udslusningen skal sikre, at gyllen tømmes ud af staldafsnittet til et udendørs opsamlings- eller opbevaringsanlæg. For staldafsnit til slagtesvin gælder reglerne i § 35.*

§ 35. *I alle typer staldafsnit til slagtesvin på husdyrbrug skal gylle udsluses fra staldafsnittet, når der er en gyllehøjde på 10 cm, dog oftest hver 7. dag. Udslusning kan ske enten ved manuel eller automatisk udslusning. Udslusningen skal sikre, at gyllen tømmes ud af staldafsnittet til et udendørs opsamlings- eller opbevaringsanlæg.*

§ 76. *[...]*

Stk. 9. Kravene i § 34 finder ikke anvendelse for staldafsnit til svin på husdyrbrug etableret før den 1. maj 2023 eller på ansøgninger om etablering, ændring eller udvidelse efter husdyrbruglovens §§ 16 a eller 16 b indgivet til kommunalbestyrelsen før den 1. maj 2023.

Det bemærkes, at Miljøministeriet er positivt stemt over for Brønderslev Kommunes opfordring til, at der udarbejdes en uddybende vejledning til de nye regler i §§ 34-35. Det er således forventningen, at Miljøstyrelsens husdyrvejledning vil blive opdateret i forlængelse af de nye regler. Miljøstyrelsen vil desuden orientere om ændringen med en nyhed på deres hjemmeside.

1.2.2. Undtagelser for anlæg, der driftsmæssigt afviger fra de traditionelle produktionsstalde

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der på et husdyrbrug med grise vil være andre staldd typer i form af udleveringsrum, karantænestalde og poltestalde m.v. som driftsmæssigt afviger fra de traditionelle produktionsstalde. I udleveringsrum samles slagteklare grise inden de afhentes til slagtning. I et udleveringsrum er grise opstaldet i korte perioder inden udlevering til slagtning og staldafsnittet vil efterfølgende være tomt det meste af tiden. Tilsvarende har karantænestalde typisk en generel lav og varierende belægning, mens poltestalde typisk også har en lavere belægning end stalde til slagtegrise. Landbrug & Fødevarer oplyser på denne baggrund, at der er behov for, at bekendtgørelsen beskriver undtagelsesregler for disse atypiske staldindretninger.

Som det fremgår i ovenfor i afsnit 1.1.1., foreslår Miljøministeriet at forsimple modellen for hyppig udslusning. I den justerede model skal der udsluses ved en gyllehøjde på 10 cm. Da udslusning nu skal foretages på baggrund af gyllehøjden i den enkelte kumme, frem for antal af dage, vil særlige staldafsnit kunne opfylde reglen på trods af perioder med tomme stalde eller lav belægning. Miljøministeriet vurderer derfor ikke, at der vil være behov for, at der i bekendtgørelsen fastsættes undtagelsesregler for disse særlige staldanlæg.

1.2.3. Undtagelse for staldafsnit til svin med staldforsuring eller økologisk erklæring i § 36

Danske Svineproducenter opfordrer Miljøministeriet til at slette ordene ”staldforsuring som” i den foreslåede § 36. Danske Svineproducenter begrundet anbefalingen med, at der kan findes, eller der kan blive opfundet, andre ammoniakreducerende produkter/teknologier, der er effektive og økonomisk rentable på markedet.

KL bemærker, at Miljøministeriet undtager både stalde, der anvender forsuring og økologiske stalde fra kravet om hyppig udslusning, men at der ikke er nævnes, at der tænkes indført et tilsvarende krav for stalde der anvender gyllekøling. KL anfører, at det må forventes at temperaturen også vil være lavere i disse stalde. Gyllekøling er et hyppigt anvendt virkemiddel i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug.

Miljøministeriet er enig med Danske Svineproducenter og KL i, at andre teknologier potentielt også nedsætter drivhusgasudledningen fra gyllen. De er dog væsentligt, at der alene gives mulighed for alternativer, der med en vis grad af sikkerhed må antages at give anledning til en drivhusgasreduktion nogenlunde svarende til hyppig udslusning. Hvad angår gyllekøling, er der ikke sikkerhed for, hvor hyppigt anlægget kører, herunder i sommerhalvåret, i modsætning til staldforsuring, der kører året rundt. Miljøministeriet fastholder herved staldforsuring, som den eneste nuværende teknologi, der berettiger en undtagelse fra kravet om hyppig udslusning.

Miljøministeriet er endvidere blevet opmærksom på, at der er behov for en mere præcis henvisning til retsgrundlaget for omlægning til økologisk produktion. Bestemmelsen affattes herefter således:

§ 36. *Kravene i §§ 34 og 35 gælder ikke for staldafsnit til svin på husdyrbrug, som er godkendt eller tilladt med staldforsuring som ammoniakreducerende teknologi, eller som er certificeret økologiske i henhold til forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter.*

1.2.4. Dispensation efter reglen i § 37

Landbrug & Fødevarer bemærker, at visse ældre, typisk mindre staldanlæg til slagtegrise, har en indretning, som medfører, at disse rammes atypisk hårdt, hvis de skal opfylde kravet om at udsluse gyllen mindst hver syvende dag. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at en bedrift som rammes atypisk hårdt, bør kunne få en dispensation fra kravet. Eksempler på dette er ældre stalde til slagtegrise hvor gylleproppen kan være placeret inde i stien og ældre stalde med forbundne kar. Landbrug & Fødevarer bemærker endvidere, at der ved begge eksempler er tale om typisk ældre stalde, som forventes udfaset over de kommende år.

KL bemærker, at der er nogle praktiske forhold omkring de dispensationer, som kommunerne skal meddele, der er vanskelige, da kommunernes tilsynsførende ikke er i besiddelse af de nødvendige data eller har den nødvendige erfaring indenfor f.eks. vurdering af arbejdsmiljø. KL opfordrer derfor Miljøministeriet til, at fastlægge nogle objektive kriterier for, hvornår en dispensation bør gives i sådanne tilfælde, da dette normalt ikke indgår i en vurdering i forhold til miljøbeskyttelsen.

KL anfører, at udkastet til bekendtgørelse lægger op til, at vurderingen af, om det kan lade sig gøre at etablere hyppig udslusning placeres hos kommunerne. KL opfordrer til, at det indføres, at ejeren af husdyrbruget skal fremsende vurdering til kommunen af, hvorvidt det kan lade sig gøre at etablere hyppig udslusning i stalden, f.eks. i form af en erklæring fra en konsulent.

KL foreslår, at ordlyden af § 37 ændres til: ”Når udslusning efter reglerne, jævnfør §§ 34 og 35, ikke er teknisk muligt, eller der vil være uforholdsmæssigt store omkostninger til ombygning af eksisterende staldsystem forbundet hermed, kan husdyrbruget mod at der indsendes en konsulenterklæring undlade at foretage hyppig udslusning. Erklæringen skal fremvises på forlangende.”

Til ønsket fra Landbrug & Fødevarer bemærker Miljøministeriet, at det netop er tanken med dispensationsreglen, at den kan anvendes i situationer, hvor reglen om hyppig udslusning rammer atypisk hårdt, herunder når det efter en konkret vurdering vil være teknisk umuligt eller uforholdsmæssigt dyrt at indrette staldanlægget, så udslusning kan ske efter reglerne i §§ 34-35. Som det fremgår af høringsbrevet, kan dette f.eks. være tilfældet, hvis staldsystemets særlige indretning gør, at det enten ikke vil være muligt at gennemføre hyppig udslusning eller evt. kun efter en omfattende ombygning. Videre tænkes på situationer, hvor der i stedet for rørudslusning er installeret bagskyllekanal, kanal-anlæg med spjæld, lukkehaneanlæg mv. En dispensation kan herved komme på tale i forhold til krav om hyppig udslusning i eksisterende stalde, der er indrettet på denne måde. Der kan ligeledes meddeles dispensation i forbindelse med en nyetablering, udvidelse eller ændring, hvor det at vælge et staldsystem med mulighed for hyppig udslusning vil medføre uforholdsmæssigt store meromkostninger. Det bemærkes dog hertil, at der ved nyetablering som udgangspunkt er gode muligheder for tekniske tilpasninger, der muliggør hyppig udslusning.

Til Landbrug & Fødevarers eksempel angående ældre stalde til slagtegrise, hvor gylleproppen kan være placeret inde i stien, bemærker Miljøministeriet, at dette som udgangspunkt ikke vurderes at være en teknisk hindring, der umuliggør eller fordyrer hyppig udslusning i en grad, så en dispensation kan komme på tale.

Til forslaget fra KL bemærker Miljøministeriet, at den nye formulering af §§ 34-35 i sig selv vil mindske behovet for dispensationer, herunder f.eks. i situationer hvor der er særlige produktionsformer, der medfører utilstrækkelige gyllemængder til, at der kan udsluses hver 7. dag. Ministeriet vil udarbejde vejledende materiale til kommunerne til brug for arbejdet med dispensationer jf. Miljøministeriets kommentarer ovenfor, med eksempler og konkrete situationer, der efter omstændighederne kan udløse en dispensation. Det er Miljøministeriets forventning, at kommunerne på denne baggrund kan sikre en tilstrækkelig oplysning af sager om evt. dispensation ved anvendelse af de almindelige regler om, at ansøger skal give de fornødne oplysninger, hvilket efter omstændighederne kan være oplysninger fra ansøgers konsulent. Der ses herved ikke at være behov for at ændre reglen som foreslået af KL. Hvad angår KL's bemærkning angående arbejdsmiljø, bemærker ministeriet, at det lægges til grund, at der ikke vil være tale om væsentlige hensyn til arbejdsmiljøet, hvis udfordringerne kan imødegås ved overholdelse af branchevejledningen om sikkerhed ved arbejde med gylle. Der må herefter forventes at være tale om ganske særlige forhold, hvor det efter omstændighederne kan være relevant at inddrage arbejdsmiljømyndighederne.

1.2.5. Krav om logbog efter § 38

KL opfordrer Miljøministeriet til at overveje, om det giver mening at stille et generelt krav om en manuel logbog, som kun skal indeholde en dato. KL foreslår, at ministeriet i stedet skal overveje at indføre et generelt krav om etablering af en datalogger - med mindre særlige forhold gør sig gældende f.eks., at en fagperson vurderer, at det vil koste over x kr. pr kg reduceret metan, svarende til det der i dag

anvendes i forhold til BAT og ammoniak. KL foreslår endvidere, at Miljøministeriet, såfremt der efterfølgende undtagelsesvis anvendes en manuel logbog, kunne indføre et krav om måling og notering af gyllestanden i kanalerne samt oplysning om dyrenes alder i de relevante staldafsnit. KL bemærker, at dette efterfølgende fysisk vil kunne kontrolleres ved tilsyn. KL bemærker herudover, at en afhentningsrapport fra biogas vil kunne anvendes (biogasanlæg afhenter oftest hver 7. dag) som et supplement til logbog.

Landbrug & Fødevarer finder det positivt med en enkel praksis for dokumentation, men bemærker, at der er behov for at tilføje en undtagelse for de staldafsnit, som har installeret linespil og hvor gødning udtrækkes enten dagligt eller flere gange om ugen. Landbrug & Fødevarer bemærker, at det ikke giver mening at føre logbog for en gødningshåndtering, som driftsmæssigt har dagligt udtræk af gødning. Landbrug & Fødevarer foreslår en bestemmelse med følgende ordlyd: ”*Kravet i stk. 1 gælder ikke for de staldafsnit som har installeret linespil med hyppige gødningsudtræk*”.

Hvad angår KL's forslag bemærkes, at der med reglen lægges op til, at forskellige former for logbog kan anvendes, herunder såvel automatisk som manuel, alt efter, hvad der passer den enkelte landbruger. Det er Miljøministeriets vurdering, at der skal være en vis frihed til at fastlægge loggen på den måde, der er mest hensigtsmæssig i det enkelte tilfælde. I nogle staldsystemer er det nærliggende at installere en datalogger, mens det i andre situationer vil være mere relevant med en manuel log.

Miljøministeriet bemærker, at ministeriet vil udarbejde en skabelon til en logbog, der kan anvendes i praksis. Her forventes den enkelte landbruger at skulle angive generel data for de enkelte staldafsnit/kummer herunder: Staldsystem, gyllehåndteringssystem og produktionsform. Herefter følger en kalender, der løbende udfyldes for hvert staldafsnit. Denne log udfyldes ved hver udslusning med registrering af gyllehøjder og/eller datoer. Derudover skal landbrugeren løbende registrere svinenes vægt samt tidspunkt for indsættelse af nye hold af svin i staldafsnittet.

Efter det justerede forslag til §§ 34-35 vil der i visse staldafsnit kunne opstå situationer, hvor der ikke kan udsluses i forbindelse med den ugentlige udslusning grundet for lav gyllehøjde. Logbogen skal derfor også give mulighed for, at der kan anføres årsag til manglende udslusning, f.eks. ved angivelse af lav gyllehøjde, vaskeuge eller tom stald i tilfælde af ny leveringsdag. I disse staldafsnit vil landbrugeren, hvis der ikke sluses ud, skulle angive gyllehøjden på ugedagen i cm, så det tydeligt fremgår, at der fx om tirsdagen i uge 2 kun var 7 cm gylle i staldafsnit A (se figur 1). Landbrugeren vil løbende skulle holde øje med gyllens højde med henblik på at sikre, at der udsluses, når højden er 10 cm senere på ugen (fx fredag eller lørdag), og handlingen kan noteres i logbogen. Det er op til landbrugeren at undersøge de enkelte staldafsnit og angive en placering, hvor gyllehøjden er gennemsnitlig. Hvis gyllehøjden, eksempelvis på grund en hældning i fundamentet, varierer flere centimeter inden for samme staldafsnit/kumme, skal landbrugeren foretage målingen på den mest gennemsnitlige placering. Landbrugeren bør måle samme sted hver gang og kunne anvise stedet for en kommunal tilsynsfører. Ved et tilsyn skal tilsynsførende måle gyllehøjden på det sted, landbrugeren angiver som sit ”målested” samt andre steder rundt omkring i stalden.

Kumme / Staldafsnit			
Uge i året	A - EKSEMPEL PÅ UDFYLDT LOGBOG	B	C
1	Indsat 32kg + ugedag		
2	7 cm + tirsdag		
	X + fredag		
3	X + ugedag		
4	X + ugedag		

Med denne logbog vil der være et løbende overblik over gyllehøjder og udslusningstidspunkter, og der vil herved vise sig en rytme med udslusning ved 10 cm, typisk omkring hver syvende dag. Dette vil give tilsynsmyndigheden mulighed for at vurdere praksis for hyppig udslusning over tid på det pågældende husdyrbrug, hvor det efter Miljøministeriets vurdering i højere grad skal være det samlede billede, der skal ligge til grund tilsynsmyndighedens vurdering af reglernes overholdelse, end enkelte evt. udsving.

Til ønsket fra Landbrug og Fødevarer om en undtagelse fra krav om logbog for staldafsnit med linespil bemærkes, at disse staldafsnit automatisk vil opfylde reglen om udslusning ved 10 cm. I den ovenfor beskrevne skabelon til logbog, lægges der op til at anføre generel data om, hvilket gyllehåndterings-system de enkelte staldafsnit anvender, herunder linespil eller automatisk/manuel udslusning. Såfremt staldafsnittet angives som linespil, vil det ikke være nødvendigt at føre logbog over dette staldafsnit.

1.2.6. Dokumentation af klimaeffekter i de nationale opgørelser

Landbrug & Fødevarer ønsker at gøre Miljøministeriet opmærksom på vigtigheden af, at klimaeffekten af de nye krav fremadrettet bliver medregnet i den nationale emissionsopgørelse. Landbrug & Fødevarer bemærker, at det kræver et transparent og troværdigt datasystem, som registrerer driftspraksis, miljøteknologi m.v. på den enkelte bedrift. Eksempelvis indregnes effekten i dag ikke af de ca. 40-50 % af søerne, der i løbe- og drægtighedsperioden går i stalde indrettet med linespil, hvor gødning udtrækkes dagligt eller mindst hver 2.-3. dag i de nationale opgørelser. Landbrug & Fødevarer ser gerne en dialog med Miljøministeriet om, hvordan det sikres, at alle klimaeffekter medregnes i de nationale emissionsopgørelser.

Miljøministeriet er enig i behovet for, at tiltag kan medregnes i den nationale emissionsopgørelse, og at der er transparens herom. Miljøministeriet er i dialog med DCE angående indregning af reduktionseffekten af hyppig udslusning i de nationale emissionsopgørelser og klimafremskrivninger. De reduktionseffekter, der er lagt til grund i Aftale om grøn omstilling af landbruget, er udregnet på baggrund af opdateret viden og data om emissionerne fra svinestalde med forskellig udslusningsfrekvens modtaget fra Aarhus Universitet i januar 2021 anvendt i sammenhæng med Basisfremskrivning 2020-antagelserne for den absolutte emission fra svinestalde. Reduktionseffekten ved tiltaget bygger

på Miljøministeriets egne beregninger, og der tages herved forbehold for, at effekten kan variere, når den opdaterede viden inkluderes endeligt i den danske emissionsopgørelse.

Fremadrettet forventes klimatiltag, herunder fx gyllehåndteringssystemer som linespil, at kunne indgå i regnskab for bedriftens udledninger med henblik på at bidrage til, at tiltag vil kunne indgå i de nationale opgørelser. Bedriftsregnskaberne udvikles for midler fra bl.a. Aftale om grøn omstilling af landbruget. Som tidligere oplyst over for Landbrug og Fødevarer er det Fødevareministeriet (Landbrugsstyrelsen), der er ansvarlig for opfølgning på denne del af aftalen.

1.3. Ændring af definitionen af produktionsareal for fritgående æglæggende høns.

Økologisk Landsforening antager, at økologi falder ind under benævnelsen fritgående høns i den foreslåede ændring af definitionen af produktionsareal for fritgående æglæggende høns i bilag 3, c, nr. 1. For at fjerne enhver usikkerhed, opfordrer Økologisk Landsforening, Miljøministeriet til i bilag 3, c, nr. 1 eksplicit at tilføje, at ændringen af definitionen også omfatter økologiske æglæggende høner.

Økologisk Landsforening opfordrer endvidere Miljøministeriet til at indføre en tilpasset emissionsfaktor for skrabe- og verandaarealerne i stalde til økologiske høns. Opfordringen begrundes med, at der er mindre gødningsafsættelse fra disse arealer end under siddepindene og i gødningskummerne. Økologisk Landsforening bemærker, at det fremgår direkte af økologireglerne, at materiale i skrabearealerne ikke må være præget af kyllingemøg.

Landbrug & Fødevarer anbefaler Miljøministeriet at få skabt en tydelig reference til stald- og dyretyperne i bilagets øvrige tabeller og foreslår en præcisering af tekstforslaget til bilag 3, afsnit C, nr. 1, som de foreslår kan have følgende ordlyd: ”Øvrige opholds-, total-, nytte- eller friarealer, herunder arealer med dybstrøelse, dog skal der for så vidt angår fritgående æglæggende høns (skrabe- og frilandshøner, økologiske høner, høns til rugeægproduktion) ikke medregnes redekasser og inspektionsgange.”.

Miljøministeriet bemærker, at ministeriet med ”fritgående” læner sig op ad definitionen i de nye teknologibeskrivelser netop udarbejdet af AU, hvori en fritgående høne defineres som en ”høne, der kan bevæge sig frit omkring i stalden”, herunder også økologiske fritgående høner. For at imødekommende evt. usikkerhed tilføjes ”(skrabe- og frilandshøner, økologiske høner, høns til rugeægproduktion)” til den foreslåede ændring i bilag 3, afsnit C, nr. 1 som anbefalet af L&F.

Vedrørende Økologisk Landsforenings opfordring til at indføre tilpassede emissionsfaktorer for skrabe- og verandaarealerne i stalde til økologiske høns bemærkes, at de gældende emissionsfaktorer i Bilag 3, afsnit A, tabel 1 er fastsat på baggrund af beregninger fra AU i forbindelse med overgangen til arealbaseret emission i stipladsmodellen i 2017. De arealbaserede emissionsfaktorer er bl.a. baseret på ammoniaktabet fra husdyrgødningen fra normtalssystemet for husdyrgødning. I kapitel 8 ”Tab af næringsstoffer fra stalde” i ”Normtal for husdyrgødning 2021/2022” fra AU fremgår det på side 54, at det for økologiske høner ”(...) skønnes, at afsætningen af gødning fordeler sig som følger: 70 % afsættes på gødningsbånd, 20 % afsættes i skrabearealet, og de resterende 10 % afsættes i udendørsarealet. Der beregnes ikke stald- og lagertab for den andel af husdyrgødningen, der afsættes i udearealer uden fast bund (...)”. Ydermere fremgår det, at der regnes med forskellig fordampningskoefficienter, således at 10 % af den afsatte N på gødningsbånd og 25 % af afsat N på skrabearealerne fordampes som ammoniak. Der er således i normtal for husdyrgødning, og dermed også i bekendtgørelsens emissionsfaktorer, i vid udstrækning taget hensyn til den uensartede gødningsafsætning og dermed også

ammoniaktab på forskellige dele af produktionsarealet. Endvidere blev det ved indførelsen af den arealbaserede emission i 2017 lagt til grund, at systemet skulle være enkelt både for ansøger og godkendelses-/tilsynsmyndigheder. Indførelse af differentierede emissionsfaktorer på et samlet produktionsareal, som konsekvens af Økologisk Landsforenings forslag, vil ikke være enkelt at arbejde med.

Miljøministeriet finder således ikke på det foreliggende grundlag anledning til at imødekomme ønsket om at indføre tilpassede emissionsfaktorer for skrabe- og verandaarealerne.

2. Øvrige bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet

2.1. Etablering af fortank

Landbrug & Fødevarer anfører, at flere leverandører af grise-gylle til biogasanlæg ikke har mulighed for at praktisere hyppig udslusning, da forbeholderen ikke er stor nok til, at man driftsmæssigt kan opsamle og håndtere en uges produktion af gylle. Derfor vil mange typisk skulle investere i en ny og større forbeholder, når kravet om hyppig udslusning træder i kraft. Landbrug & Fødevarer fortolker Miljøministeriets regler således, at etablering eller udvidelse af en fortank på nuværende tidspunkt kan udløse krav om en ny miljøgodkendelse, hvilket ikke er proportionelt. Landbrug & Fødevarer bemærker, at det kommer til at optage væsentlige ressourcer i kommunerne. For at dette ikke skal udløse krav om en miljøgodkendelse opfordrer Landbrug & Fødevarer, at det eksplicit bør fremgå af bekendtgørelsen, at etablering af fortanke kan omfattes af husdyrgødningsbekendtgørelsens nuværende anmeldteordning.

Miljøministeriet bemærker, at behovet for en større fortank kun i sjældne tilfælde må formodes at gøre sig gældende for stalde, der afsætter gyllen til biogas. På trods af manglende opgørelser vurderer Ministerieret på baggrund af dialog med Seges, at stalde, der leverer til biogas og har små fortanke (fx 10 kubikmeter), hovedsageligt er et begrænset antal ældre stalde fra 1990 til start 00'erne. I nyere stalde installeres generelt større fortanke.

Indtil en eventuelt ombygning af ældre stalde med små fortanke, vil det efter omstændighederne være muligt for disse at tilrettelægge afhentning af gylle til biogas, så den svarer til tankens kapacitet.

Såfremt der er behov for en ny fortank bemærkes, at Miljøministeriet anser en fortank for at være en del af husdyranlæggets staldsystem, hvor gylle midlertidigt opsamles, jf. definitionen i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 3, nr. 21). Husdyranlæg skal efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, udføres således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Miljøministeriet bemærker i forlængelse heraf, at ministeriet i høringsnotatet til udkast til ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen med ikrafttrædelse den 1. januar 2018 har anført følgende: "Etablering af sædvanlige nedgravede og lukkede fortanke på 100-150 m³ vil imidlertid efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse have karakter af bagatelagtige ændringer, som – i modsætning til etablering af gyllekanaler – kan foretages uden godkendelse, tilladelse eller anmeldelse efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen".

Haderslev Kommune bemærker, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 20, stk. 3, skal ændres så bestemmelsen i stedet for at henvise til "10-19" skal henvise til "11-19", idet der er givet et helpedesvar, hvori fremgår, at der i forbindelse med § 10 ikke kan stilles krav til afstande jf. § 8 i husdyrbrugloven.

Miljøministeriet bemærker, at der i den nærværende bekendtgørelsesændring ikke er lagt op til en ændring af anmeldelsesreglerne. Ministeriet noterer sig Haderslev Kommunes opfordring, der vil blive overvejet i tilknytning til en evt. kommende ændring af bekendtgørelsen.

2.2. Kategori 1-natur

Vesthimmerlands Kommune opfordrer Miljøministeriet til, at give kommunerne mulighed for at lave en konkret vurdering af den samlede påvirkning af nyopståede rigkær (kategori 1 natur) inden for etablerede vådområder i Natura 2000-områderne, eventuelt på samme måde som det gælder ved kvælstoffølsom kategori 3 natur. Vesthimmerlands Kommune bemærker, at tålegrænsen for rigkær er 15-30 kg N/ha/år, hvor 15 kg gælder de næringsfattige rigkærstyper med mange mosser, mens 30 kg gælder for ikke-kvælstofbegrænsede rigkær med græsser og halvgræsser. Alternativt foreslår Vesthimmerlands Kommune, at rigkær tages ud af listen over kvælstoffølsom natur, da rigkær ikke er særlig følsomme over for luftbåren kvælstof.

Miljøministeriet bemærker, at der i den nærværende bekendtgørelsesændring ikke er lagt op til en ændring af de generelle regler for kategori 1-natur. Ministeriet noterer sig Vesthimmerlands Kommunes opfordring, der ligeledes indgår i en konkret henvendelse til Miljøministeriet, der vil blive besvaret særskilt.

2.3. Teltoverdækning af eksisterende gylletanke

Landbrug & Fødevarer mener, at der er et presserende behov for ændring af anmelderordningens bestemmelse i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 12, stk. 6, nr. 2, hvoraf fremgår, at beholderen højst må være 8 meter. Landbrug & Fødevarer opfordrer til at justere anmeldeordningens bestemmelse, så den stemmer overens med henvisningen til bygningsreglementets regler, hvorved kravet ændres til maksimalt 12,5 meter. Dette vil smidiggøre bestemmelsen og understøtte den grønne omstilling. L&F anfører, at problemstillingen er særligt presserende, da Landbrugsstyrelsen netop har åbnet en tilskudsordning, hvor der bl.a. kan søges om tilskud til overdækning af eksisterende gylletanke.

Miljøministeriet bemærker, at der i den nærværende bekendtgørelsesændring ikke er lagt op til en ændring af bekendtgørelsens § 12, stk. 6, nr. 2. Ministeriet noterer sig Landbrug & Fødevarers opfordring, der vil blive overvejet i tilknytning til en evt. kommende ændring af bekendtgørelsen.

3. Økonomiske konsekvenser for kommunerne

KL bemærker, at der kan være øgede udgifter til kortlægning af den aktuelle naturtilstand i områder, som ligger nær et husdyrbrug således, at den aktuelle naturtilstand kendes forud for gennemførelse af et lavbundsprojekt.

KL bemærker endvidere, at de foreslåede ændringer i udkastet til bekendtgørelsen vil medføre administrative omkostninger for kommunerne i forhold til at indsamle, vurdere og meddele dispensationer fra det generelle krav om udslusning. Der vil ligeledes være et merforbrug af tid i forbindelse med gennemførelse af miljøtilsynene. Merforbruget vil afhænge af, hvordan reglerne formuleres, men vurderes at kunne være betydelige. KL beder derfor om at få bekendtgørelsen i økonomisk høring.

Miljøministeriet henviser til bemærkningerne ovenfor, hvoraf fremgår, at de nye materielle regler om § 3-natur, herunder evt. kortlægning i den forbindelse, indgår i den kommende ændring af naturtypebekendtgørelsen.

4. Administrative konsekvenser m.m.

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) anfører i høringssvaret, at OBR vurderer, at bekendtgørelsesudkastet ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet. OBR har ikke bemærkninger til ministeriets vurdering af, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for de konkrete ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Miljøministeriet tager OBRs bemærkninger til efterretning.